

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/80/2019
Identifikačné číslo spisu:	1413222163
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1413222163.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: W.. F. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom W. X, XXX XX Z. zastúpený JUDr. Michaelou Volekovou, advokátkou so sídlom Trnavská 27, 831 04 Bratislava, proti žalovanému: L. V., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. XX, XXX XX Z., právne zastúpený advokátskou kanceláriou Tomášek & partners, s. r. o., so sídlom Rožňavská 2, 821 01 Bratislava, o vylúčenie veci z exekúcie, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 6C/399/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/247/2015-305 zo dňa 29.06.2018, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovaného z a m i e t a.

Žalobcovi priznáva voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa návrhom doručeným na súd dňa 29.10.2013 domáhal vylúčenia veci - bytu č. XX na 4. poschodí, vchod N.. F. XX, Z., nachádzajúci sa v bytovom dome so súpisným číslom XXXX, postavený na parcele č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, vrátane podielu na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve domu v podiele XXXX/XXXXXX, zapísaný na LV č. XXXX, vedeného pre okres Z.F. R., T. Z., W. Č. X., N. Ú. X., z exekúcie vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16Er/3041/2010.

Žalobca argumentoval skutočnosťou, že počas trvania manželstva nadobudol žalobca a W. K. do ich bezpodielového spoluvlastníctva predmetný byt. Na základe rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 04.02.2010 sp. zn. 16C/379/2009-30, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 03.03.2010 bolo manželstvo žalobcu a W. K. rozvedené a zaniklo. Dňa 21.03.2012 nadobudlo právoplatnosť uznesenie Okresného súdu Bratislava IV sp. zn. 4C/428/2010-122 na základe ktorého súd schválil súdny zmier v znení, že žalobca je výlučným vlastníkom predmetného bytu. Žalobca uviedol, že na liste vlastníctva č. XXXX bolo v časti C ťarchy uvedené aj exekučné záložné právo v prospech žalovaného podľa exekučného príkazu EX 1785/2010-13 zo dňa 17.03.2011 (súdny exekútor V. L. O.), Z-4839/11. Ďalej žalobca uviedol, že mu ako účastníkovi predmetného exekučného konania nebolo doručené upovedomenie o začatí exekúcie predajom nehnuteľnosti, ani upovedomenie o začatí exekúcie zriadením

exekučného záložného práva na nehnuteľnosť, ani exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva a o zriadení tohto záložného práva sa žalobca dozvedel len z výpisu z listu vlastníctva č. XXXX. Žalobca nemal vedomosť o existencii, dôvode a dátume vzniku vykonateľného exekučného titulu, na základe ktorého sa má predmetná exekúcia vykonávať.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom zo dňa 12.05.2015 sp. zn.: 6C/399/2013-249 návrh žalobcu zamietol a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému v lehote troch dní náhradu trov konania vo výške 4.080,87 Eur na účet právneho zástupcu žalovaného.

Súd prvej inštancie mal pri rozhodnutí vo veci samej preukázanú aktívnu legitimáciu žalobcu. Skutočnosť, že bol žalobca pribratý do konania len na časť konania ako bezpodielový spoluvlastník nehnuteľnosti, nevylučuje možnosť žalobcu domáhať sa ochrany svojho práva k bytu vylučovacou žalobou z exekúcie. Faktom bolo, že v čase, keď začala exekúcia voči povinnej W. K., bol predmetný byt v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, a to žalobcu a povinnej W. K.. Dôvodom žaloby na vydanie veci z exekúcie bolo tvrdenie žalobcu, že je výlučným vlastníkom predmetného bytu na základe zmiernu schváleného Okresným súdom Bratislava IV v konaní 4C/428/2010. Zo spisu Okresného súdu Bratislava IV 16Er/3041/2010 nesporne vyplýva, že exekúcia predajom predmetného bytu, ktorý bol v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, začala pred schválením súdneho zmiernu dňa 12.03.2012 a pred týmto schválením súdneho zmiernu došlo aj k zriadeniu exekučného záložného práva na predmetný byt. Podľa doterajšej judikatúry vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva dohodou je platné len vtedy, keď sa týka všetkých vecí patriacich do tohto majetkového spoločenstva, došlo k nej uno actu a po zániku tohto majetkového spoločenstva.

Z vykonaného dokazovania mal súd za nesporne preukázané, že schválený zmier o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov bol schválený v rozpore s hmotným právom, pretože neboli vysporiadané všetky veci tvoriace predmet bezpodielového spoluvlastníctva manželov, keď súd pominul otázku hnutelných vecí, ktoré si účastníci rozdelili a neboli medzi nimi sporné. Predmetom vyporiadania mala byť aj pohľadávka, ktorá bola predmetom exekúcie proti povinnej W. K., ktorá v čase schválenia zmiernu vedela nielen o tom, že sa vedie exekúcia, a to aj exekúcia na byt, ale vedela aj o tom, že bolo zriadené exekučné záložné právo na tento byt. Súd dospel k záveru, že je síce nesporné, že schválený súdny zmier nie je možné zrušiť, avšak vzhľadom na to, že došlo k absolútne neplatnému hmotnoprávnemu úkonu zo strany povinnej pri návrhu súdneho zmiernu, súd ďalej neskúmal, či mal žalobca vedomosť o tom, že sa vedie exekúcia na predmetný byt a že bolo vydané rozhodnutie o exekučnom záložnom práve. Súd bol názoru, že pre vyslovenie neplatnosti hmotnoprávnemu úkonu pri schválení súdneho zmiernu o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov je postačujúce zistenie, že o tom, že sa vedie exekúcia na predmetný byt, vedela len povinná a úmyselne túto skutočnosť zamlčala. Z týchto dôvodov súd návrh žalobcu na vylúčenie veci z exekúcie ako nedôvodný zamietol.

Aplikoval ustanovenia § 55 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku, §147 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 99 a § 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalobca dňa 23.06.2015 odvolanie. Uplatnil si odvolacie dôvody podľa ust. § 205 ods. 2 písm. a), b), d) a f) OSP. Navrhol odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Z dôvodu zmeny skutkového stavu návrhom zo dňa 26.05.2016 požiadal žalobca odvolací súd o zmenu návrhu na začatie konania podľa ust. § 95 ods. 1 OSP. Návrh odôvodnil výkonom záložného práva záložného veriteľa: M. Dňa 25.05.2015 sa konala dražba, predmetom ktorej bol byt, ktorého vylúčenia sa žalobca v tomto konaní domáhal. Byt bol na predmetnej dražbe vydražený v prospech vydražiteľa F. O.. Z výťažku dražby bol uspokojený záložný veriteľ. Hodnota z výťažku predaja zálohu na dražbe však prevyšovala zabezpečenú pohľadávku záložného veriteľa, a preto bola časť prevyšujúca zabezpečenú pohľadávku po odpočítaní nevyhnutne a účelne vynaložených nákladov v súvislosti s výkonom záložného práva vo výške 28.517,03 EUR zložená dňa 08.06.2015 do notárskej úschovy č. N 503/2015, U 11/2015 u V. N. O., B. Z tohto dôvodu žalobca žiadal o vylúčenie veci - peňažných prostriedkov vo výške 28.517,03 EUR zložených do notárskej úschovy č. N 503/2015, U 11/2015 z exekúcie. Odvolací súd uznesením zo dňa 12.09.2017 návrh žalobcu na zmenu žaloby pripustil.

Odvolací súd rozhodol o odvolaní rozsudkom 3Co/247/2015-305 zo dňa 29.06.2018 spôsobom, že

napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že z exekúcie vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16Er/3041/2010, súdny exekútor: W. M. B., Exekútorský úrad so sídlom W. X, XXX XX I., na vymożenie pohľadávky oprávneného: L. V., I. XX.XX.XXXX, Z. B. XX, Z. X, v sume 21.000 eur s príslušenstvom proti povinnej z exekúcie - W. K., L. B., I. XX.X.XXXX, je vylúčená vec - peňažné prostriedky vo výške 28.517,03 eura zložené do notárskej úschovy č. N 503/2015, U 11/2015 u V. N. O., B., notárky so sídlom B. XX, Z. Druhým výrokom rozsudku priznal žalobcovi proti žalovanému plný nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.

Z obsahu spisu mal odvolací súd preukázané, že na Okresnom súde Bratislava IV sa pod sp. zn. 16Er/3041/2010 viedlo exekučné konanie proti W. K. pre pohľadávku na vymożenie 21.000 eur, ktorá vznikla povinnej ako záväzok zo zmluvy o pôžičke uzavretej so žalovaným 18.1.2010; súdny exekútor vydal 15.2.2011 upovedomenie o začatí exekúcie zriadením exekučného záložného práva na nehnuteľnosti zapísané v katastri nehnuteľností, podľa ktorého predmetom exekučného záložného práva sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, vedeného pre okres Z. R., obec Z., mestská časť X., katastrálne územie - X., byt č. XX, na 4. poschodí, vchod N. F. XX, Z., nachádzajúci sa v bytovom dome so súpisným č. XXXX, postavený na parcele č. XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, vrátane podielu na spoločných častiach, spoločných zariadeniach a príslušenstve domu v podiele XXXX/XXXXXX, ktorého bol žalobca bezpodielovým spoluvlastníkom a 17.3.2011 exekučný príkaz na zriadenie exekučného záložného práva na vyššie uvedený byt. Manželstvo žalobcu a W. K. (povinnej v exekučnom konaní) uzavreté 21.2.1998 bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV č. k. 16C/379/2009-30, zo dňa 4.2.2010; rozsudok nadobudol právoplatnosť 3.3.2010. Byt, ktorý bol predmetom exekúcie nadobudol žalobca a W. K. za trvania manželstva. K vyporiadaniu BSM došlo na základe rozhodnutia Okresného súdu Bratislava IV č. k. 4C/428/2010, zo dňa 12.3.2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12.3.2012, a na základe ktorého sa žalobca stal výlučným vlastníkom predmetného bytu. Z obsahu notárskej zápisnice spisanej V. E. O., notárskym kandidátom u V. N. O., B., notárky so sídlom Z. R., W. X, vyplývalo, že sa 25.5.2015 konala dobrovoľná dražba uvedeného bytu na návrh prednostného záložného veriteľa - M.; cena dosiahnutá vydražením bola 99.800 eur; 8.6.2015 spoločnosť M., ako prednostný záložný veriteľ zložil do notárskej úschovy č. N 503/2015, U 11/2015 u notárky V. N. O., B., so sídlom Z. R., peňažné prostriedky vo výške 28.517,03 eura, za účelom ich vydania ostatným záložným veriteľom, prípade záložcovi.

V nadväznosti na vyššie uvedené právne východiská odvolací súd uviedol, že ak pred skončením exekúcie došlo k vyporiadaniu BSM medzi žalobcom a povinnou z exekučného titulu podľa § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka a žalobca sa z titulu vyporiadania BSM stal výlučným vlastníkom nehnuteľnosti, na ktorej bolo zriadené exekučné záložné právo, je exekúcia, vykonávaná na výlučný majetok manžela (žalobcu), ktorý nie je povinným z exekučného titulu, neprípustná; následne z uvedeného vyplýva, že exekúciou nemožno postihnúť ani peňažné prostriedky získané realizáciou záložného práva prednostným záložným veriteľom, predstavujúce výtazok z predaja zálohu prevyšujúci pohľadávku zabezpečenú v prospech prednostného záložného veriteľa (§ 151ma Občianskeho zákonníka) a z takto získaných peňažných prostriedkov (patriacich do výlučného vlastníctva žalobcu) uspokojiť pohľadávku oprávneného z exekučného titulu ako „v poradi d'alsieho záložného veriteľa“, ak sa týmto záložným veriteľom stal len na základe exekučného záložného práva zriadeného súdnym exekútorom na nehnuteľnosť, ktorej exekúcia je neprípustná. Prijatý záver odvolacieho súdu plne korešpondoval s rozhodovacou činnosťou Najvyššieho súdu SR ako najvyššej súdnej autority (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.3.2016, sp. zn. 1Cdo/257/2012, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR 8/2016 pod č. 77) a rešpektoval tak jeden zo základných princípov Civilného sporového poriadku - princíp právnej istoty - vyjadreného v čl. 2 C. s. p. Odvolacím súdom prijatá argumentácia nebola v rozpore ani s § 169 zákona č. 233/1995 Z. z., nakoľko pojmovým znakom BSM (ako už bolo uvedené vyššie) je bezpodielovosť vlastníctva k veci vyjadrujúca vlastníctvo každého z manželov k celej veci; vyporiadaním BSM manžel povinného nenadobúda kvantitatívne nové vlastnícke právo k veci, ktorá bola predmetom BSM, a preto sa nestáva neskorším nadobúdateľom podľa § 169 zákona č. 233/1995 Z. z.; nadobudnutím vlastníckeho práva sa totižto vo všeobecnosti rozumie stav, kedy sa vlastníkom veci stane niekto, kto ním doteraz vôbec nebol alebo vec, ktorá nebola vo vlastníctve nikoho, sa stáva vlastníctvom niekoho.

Vo vzťahu k záverom súdu prvej inštancie o neplatnosti hmotnoprávneho úkonu pri schválení zmiernu, sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s odvolacími námietkami žalobcu, keďže súdom schválený zmiern

má účinky právoplatného rozsudku (§ 99 ods. 4 O. s. p), čo napokon konštatoval aj súd prvej inštancie. Pri zániku BSM sa vykonáva nielen vyporiadanie majetku, ale aj vyporiadanie spoločných pohľadávok a záväzkov manželov podľa zásad platných pre vyporiadanie tohto spoluvlastníctva (tzv. vyporiadanie BSM v širšom zmysle). Podľa súdnej praxe sa však za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí, a teda ani za predmet vyporiadania BSM nepovažujú napr. zmluva o pôžičke uzavretá len jedným z manželov (rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 21.12.1973 sp. zn. 3 Cz 57/73 publikovaný v Zborníku stanovísk správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, vydanom Najvyšším súdom ČSSR), ručiteľský záväzok jedného z manželov (R 61/1973) alebo zmluva o výpožičke uzavretá len jedným z manželov (R 71/1994). Pri nezmenenej právnej úprave predmetu BSM sú tieto závery súdnej praxe stále použiteľné. Rovnaký záver platí aj pre zmluvu o pristúpení k dlhu uzavretú len jedným z manželov. Pre uvedené právne úkony je charakteristické, že sa priamo netýkajú predmetu BSM, teda spoločných vecí; predmetom vyporiadania BSM po zániku manželstva preto nemôže byť dlh iba jedného z manželov, ktorý je záväzkom iba tohto manžela.

Po zhodnotení všetkých skutkových okolností veci zistených vykonaným dokazovaním a v súlade s vyššie uvedenou právnou argumentáciou odvolací súd dospel k záveru, že žalobca v konaní preukázal, že úkony súdneho exekútora postihujú veci (peňažné prostriedky), ktoré nepatria povinnej z exekučného titulu a svedčí im právo žalobcu ako tretej osoby, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 388 C. s. p. zmenil tak, že žalobe žalobcu (po zmene pripustenej odvolacím súdom) vyhovel.

4. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej ako „dovolateľ“) dovolanie zo dňa 12.11.2018, prípustnosť ktorého odôvodnil poukazom na § 421 CSP a ust. § 420 písm. f/ CSP.

Dovolateľ argumentoval skutočnosťou, že odvolací súd nesprávne právne posúdil otázku týkajúcu sa ust. § 169 zákona č. 233/1995 Z. z. Exekučného poriadku (ďalej len „EP“), podľa ktorého možno pre pohľadávky, pre ktoré bolo zriadené exekučné záložné právo, vykonať exekúciu predajom nehnuteľnosti priamo aj proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnosti. Odvolací súd toto ustanovenie v predmetnom prípade neaplikoval z dôvodu, že podľa jeho názoru výlučný vlastník, ktorý nadobudne toto vlastníctvo v dôsledku vyporiadania BSM, nie je nadobúdateľom v zmysle ust. § 169 EP, preto nemožno viesť exekúciu na majetok bývalého manžela povinnej. Dovolateľ naformuloval právnu otázku, ktorá podľa neho ešte nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená nasledovne: či je za nadobúdateľa nehnuteľnosti (na ktorej bolo zriadené exekučné záložné právo) potrebné v zmysle ust. § 169 EP považovať aj manžela, ktorý po vyporiadaní BSM nadobudol túto nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva, teda či je podľa ust. § 169 EP možné pre pohľadávku, pre ktorú bolo zriadené exekučné záložné právo, vykonať exekúciu predajom nehnuteľnosti, aj keď ju po vyporiadaní BSM nadobudol manžel, ktorý nie je povinným v exekúcii. Dovolateľ uviedol, že registruje rozhodnutie NS SR 1Cdo/257/2012, avšak podľa neho sa toto nevenovalo otázke možnosti výkonu exekučného záložného práva a špeciálnej úpravy v ust. § 169 EP. Navyiac toto rozhodnutie považuje za prekonané z dôvodu zmeny právnej úpravy vykonanej zákonom č. 2/2017 Z. z.

Právny názor, podľa ktorého výlučný vlastník, ktorý nadobudol vlastníctvo v dôsledku vyporiadania BSM a nie je nadobúdateľom v zmysle ust. § 169 EP, a preto nemožno viesť exekúciu na majetok bývalého manžela povinnej, považuje dovolateľ za nesprávny, nelogický a neobhájiteľný v našom právnom systéme. Dovolateľ sa nestotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý tvrdil, že vyporiadaním BSM manžel povinnej nenadobúda kvantitatívne nové vlastnícke právo k veci, ktorá bola predmetom BSM, a preto sa nestáva neskorším nadobúdateľom podľa ust. § 169 EP.

V neposlednom rade dovolateľ poukázal na novelu EP, podľa ktorej ust. § 35 ods. 3 aktuálne účinného EP upravuje, že ak exekútor určil spôsob vykonania exekúcie postihnutím majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, neskoršie vyporiadanie BSM nemá právne účinky voči oprávnenému.

Prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ vyvodil dovolateľ zo skutočnosti, že odvolací súd neoboznámil strany so svojim právnym posúdením, nijakým spôsobom nenaznačil, že bude aplikovať zásadu, že nemožno postihnúť majetok, ktorý nepatrí povinnému v spojení s tým, že nebude aplikovať ust. § 169 EP, ktorý predstavuje výnimku z tejto zásady. Pojednávanie tak bolo len formálne a nenaplnilo účel zachovania dvojinstančnosti súdneho konania, keďže dovolateľ nemal možnosť vyjadriť sa k novému právnemu posúdeniu veci zo strany odvolacieho súdu. Napadnutý rozsudok považoval za prekvapivý.

Dovolateľ sa tiež nestotožnil s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým vyhovel zmene žalobného petitu.

Tvrdil, že samotná skutočnosť, že návrh na zmenu žaloby bol podaný na odvolací súd za účinnosti OSP neznamená, že súd rozhodujúci o tomto návrhu nemá aplikovať ustanovenia účinného predpisu v čase rozhodovania. Podľa dovolateľa malo byť rozhodnutie také, že ust. § 470 ods. 2 sa aplikuje takým spôsobom, že na návrh žalobcu sa prihliadne, ale rozhodnutie má byť také, že zmena návrhu v odvolacom konaní je neprípustná a tento návrh mal byť zamietnutý, v zmysle v tom čase účinného ust. § 371 CSP.

Dovolateľ navrhol dovolaciemu súdu zmeniť napadnutý rozsudok tak, že žalobu zamietne a prizná žalovanému náhradu trov konania, prípadne zruší napadnutý rozsudok v plnom rozsahu a vec vráti Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie so záväzným právnym názorom, podľa ktorého je súd povinný aplikovať ustanovenie § 169 EP, t. z. že vyporiadanie BSM nemá za následok nemožnosť vykonať exekúciu na vec, na ktorú bolo zriadené exekučné záložné právo aj proti neskoršiemu nadobúdateľovi, ktorým je žalobca.

5. K dovolaniu sa vyjadril žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu dňa 28.01.2019. Napadnuté rozhodnutie považoval za vecne správne a navrhol dovolanie žalovaného v zmysle ust. § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť a priznať žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na oprávnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu (1Cdo/54/2018, 2Cdo/33/2017, 3Cdo/33/2017, 4Cdo/54/2018, 5Cdo/104/2017, 7Cdo/29/2018, 8Cdo/140/2017).

13. Prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) vyvodil dovolateľ zo skutočnosti, že odvolací súd neoboznámil strany sporu so svojim právnym posúdením, nijakým spôsobom nenaznačil, že bude aplikovať zásadu, že nemožno postihnúť majetok, ktorý nepatrí povinnému v spojení s tým, že nebude aplikovať ust. § 169 EP, ktorý predstavuje výnimku z tejto zásady. Napadnutý rozsudok považuje za prekvapivý. Dovolateľ sa tiež nestotožnil s rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorým vyhovel zmene žalobného petitu. Tvrdil, že samotná skutočnosť, že návrh na zmenu žaloby bol podaný na odvolací súd za účinnosti OSP neznamena, že súd rozhodujúci o tomto návrhu nemá aplikovať ustanovenia účinného predpisu v čase rozhodovania.

14. V súlade s ust. § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili. Účelom tohto ustanovenia je predchádzanie vydávania prekvapivých rozhodnutí. Z komentárovej literatúry k tomuto ustanoveniu vyplýva, že právnym predpisom (alebo aj zákonným ustanovením), ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis (zákonné ustanovenia), o ktorého výklad a použitie nežiadala v priebehu konania žiadna zo sporových strán .

15. Z vyjadrenia žalovaného zo dňa 15.06.2017 (doručeného súdu 19.06.2017) vyplýva, že žalovaný sa výslovne domáhal a odkazoval na ustanovenie § 169 EP, kedy uviedol, že exekučný poriadok výslovne počítá s možnosťou zmeny nadobúdateľa vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zaťaženej exekučným záložným právom a tým vytvára výnimku zo zásady, že ten, voči komu sa exekúcia vedie, musí byť označený v exekučnom titule alebo musí byť právnym nástupcom v tom zmysle, že na neho prešiel obligačný záväzok povinného. Sám žalovaný teda poukázal na aplikáciu tohto ustanovenia, pričom odkázal aj na výnimku zo zásady, že ten, voči komu sa exekúcia vedie, musí byť označený v exekučnom titule alebo musí byť právnym nástupcom v tom zmysle, že na neho prešiel obligačný záväzok povinného, pričom odvolací súd ho vo svojom odôvodnení zohľadnil, avšak jeho aplikáciu vylúčil. Pokiaľ strana sporu sama v niektorom zo svojich vyjadrení navrhne aplikáciu ustanovení nejakého právneho predpisu a toto vyjadrenie je zaslané na vyjadrenie druhej strane sporu, nemá odvolací súd povinnosť vyzývať strany sporu na vyjadrenie sa k jeho prípadnej aplikácii. Právnym predpisom (alebo aj zákonným ustanovením), ktorý pri doterajšom rozhodovaní nebol použitý, je právny predpis (zákonné ustanovenia), o ktorého výklad a použitie nežiadala v priebehu konania žiadna zo sporových strán.

16. Vo vzťahu k námietke dovolateľa, týkajúcej sa vyhoveniu zmene žalobného návrhu v odvolacom konaní, dovolací súd dáva do pozornosti dovolateľa ustanovenie § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Dovolateľ tvrdil, že samotná skutočnosť, že návrh na zmenu žaloby bol podaný na odvolací súd za účinnosti OSP neznamena, že súd rozhodujúci o tomto návrhu nemá aplikovať ustanovenia účinného predpisu v čase rozhodovania. S argumentáciou dovolateľa nie je možné súhlasiť, nakoľko priznaním takého výkladu by bola výrazne narušená predvídateľnosť práva, dôvera subjektov v jasnosť a prehľadnosť právnej úpravy ako aj princíp právnej istoty. Dovolací súd sa plne stotožňuje s odôvodnením uznesenia Krajského súdu v Bratislave 3Co/247/2015-292 zo dňa 12.09.2017, ktorý v

bode 7. uviedol, že odvolací súd zohľadniac vzájomnú súvisť aťžnosť § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP, pri ktorej procesnoprávna úprava síce vychádza z princípu okamžitej aplikability procesných noriem, ktorá ale rešpektuje procesný účinok úkonov strán, ktoré zostanú zachované aj po 30.06.2016. Odvolací súd vychádzal pri posudzovaní žalobcovho návrhu na zmenu žaloby z právneho stavu dnes už neúčinnnej procesnoprávnej úpravy (OSP), nakoľko procesný účinok žalobcovho návrhu na zmenu žaloby ostal zachovaný aj po zavedení nového procesného kódexu.

17. Dovolateľ namietal aj nesprávne právne posúdenie veci. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovoláciu otázku naformuloval dovolateľ nasledovne: či je za nadobúdateľa nehnuteľnosti (na ktorej bolo zriadené exekučné záložné právo) potrebné v zmysle ust. § 169 EP považovať aj manžela, ktorý po vyporiadaní BSM nadobudol túto nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva, teda či je podľa ust. § 169 EP možné pre pohľadávku, pre ktorú bolo zriadené exekučné záložné právo, vykonať exekúciu predajom nehnuteľnosti, aj keď ju po vyporiadaní BSM nadobudol manžel, ktorý nie je povinným v exekúcii. Dovolateľ uviedol, že registruje rozhodnutie NS SR 1Cdo/257/2012, avšak podľa neho sa toto nevenovalo otázke možnosti výkonu exekučného záložného práva a špeciálnej úprave v ust. § 169 EP. Naviac toto rozhodnutie považuje za prekonané z dôvodu zmeny právnej úpravy vykonanej zákonom č. 2/2017 Z. z. Právny názor, podľa ktorého výlučný vlastník, ktorý nadobudol vlastníctvo v dôsledku vyporiadania BSM a nie je nadobúdateľom v zmysle ust. § 169 EP, a preto nemožno viesť exekúciu na majetok bývalého manžela povinnej, považuje dovolateľ za nesprávny, nelogický a neobhájiteľný v našom právnom systéme. Dovolateľ sa nestotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu, ktorý tvrdil, že vyporiadaním BSM manžel povinnej nenadobúda kvantitatívne nové vlastnícke právo k veci, ktorá bola predmetom BSM, a preto sa nestáva neskorším nadobúdateľom podľa ust. § 169 EP. V neposlednom rade dovolateľ poukázal na novelu EP, podľa ktorej ust. § 35 ods. 3 aktuálne účinného EP upravuje, že ak exekútor určil spôsob vykonania exekúcie postihnutím majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, neskoršie vyporiadanie BSM nemá právne účinky voči oprávnenému.

18. Dovolací súd uvádza, že aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

19. Ustanovenie § 169 Exekučného poriadku upravuje, že pre pohľadávky, pre ktoré bolo zriadené exekučné záložné právo, možno vykonať exekúciu predajom nehnuteľnosti priamo aj proti neskoršiemu nadobúdateľovi nehnuteľnosti.

20. K dovolateľom nastolenej otázke, teda či je za nadobúdateľa nehnuteľnosti (na ktorej bolo zriadené exekučné záložné právo) potrebné v zmysle ust. § 169 EP považovať aj manžela, ktorý po vyporiadaní BSM nadobudol túto nehnuteľnosť do výlučného vlastníctva, dovolací súd uvádza, že nejde o otázku, ktorá by dovolacím súdom nebola riešená. NS SSR v rozsudku 6Cz/41/1970 (R 34/1971) zo dňa 10.07.1970, ktorým bolo judikované, že v prípade zániku práv a povinností na strane jedného z bezpodielových spoluvlastníkov (či už na základe dohody alebo súdneho rozhodnutia) preberajúci spoluvlastník nenadobúda práva a povinnosti k žiadnej inej nehnuteľnosti ani k jej konkrétne určenej časti, pretože nemôže nadobúdať práva a povinnosti k tomu, čo už bolo predmetom jeho bezpodielových spoluvlastníckych práv a povinností. K zmene dochádza len v tom zmysle, že ten z bezpodielových spoluvlastníkov, ktorému pri vyporiadaní zostane celá nehnuteľnosť, bude v budúcnosti vykonávať svoje práva a povinnosti k nehnuteľnosti sám, bez účasti druhého bezpodielového spoluvlastníka. Z toho

vyplýva, že v prípade vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva nedochádza k odplatnému prevodu alebo prechodu nehnuteľnosti.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené tak potom nie je možné súhlasiť ani s názorom dovolateľa, že rozhodnutie NS SR 1Cdo/257/2012 sa na tento konkrétny prejednáváný prípad nevzťahuje, keďže výslovne nerieši možnosť výkonu exekučného záložného práva a špeciálnej právnej úpravy v ust. § 169 EP. Uznesenie Najvyššieho súdu SR 1Cdo/257/2012 zo dňa 29.03.2016 jednoznačne judikovalo, že ak pred skončením exekúcie došlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov podľa § 149 ods. 4 OZ, môže byť exekúcia vedená len na majetok povinného, hoci pohľadávka oprávneného vznikla za trvania manželstva povinného.

K vyššie uvedeným záverom dospel aj ÚS SR v uznesení IV. ÚS 380/2018-15 zo dňa 20.06.2018, ktorý judikoval nasledovne: aj keď pri exekúcii ide o donucovanie povinného, aby splnil svoje povinnosti, a má zásadne postihnúť len povinného, nie je vylúčené, že niekedy môže faktický výkon rozhodnutia postihnúť aj tretie osoby, a to vtedy, keď sú exekúciou postihované veci patriace do BSM. Pojmovo takáto exekúcia môže prichádzať do úvahy jedine v tom prípade, ak sú naplnené hmotnoprávne podmienky stanovené v § 147 OZ, teda že pohľadávka voči jednému z manželov vznikla za trvania manželstva a výkon rozhodnutia (exekúcia) sa vedie na majetok, ktorý patrí do BSM. Uvedené je však možné len do doby, kým nedôjde k vyporiadaniu BSM. Znamená to teda, že od okamihu vyporiadania BSM (nie od jeho zániku), kedy začne platiť zákonná nevyvrátiteľná domnienka podľa § 149 ods. 4 OZ o jeho vyporiadaní, nemožno už viesť exekúciu na majetok, ktorý patril do BSM, resp. masy zaniknutého BSM; exekúciou už môžu byť postihnuté len veci patriace do výlučného vlastníctva manžela (bývalého manžela) zaviazaného z vykonateľného rozhodnutia.

22. Dovolací súd nevidí dôvod na odklon od vyššie uvedených záverov, ku ktorým dospela judikatúra NS SR, ÚS SR, plne sa s nimi stotožňuje a tieto aj nasleduje. Na námietku dovolateľa ohľadne zmeny právnej úpravy prostredníctvom zákona č. 2/2017 Z. z. podľa ktorej ust. § 35 ods. 3 aktuálne účinného EP upravilo, že ak exekútor určil spôsob vykonania exekúcie postihnutím majetku v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, neskoršie vyporiadanie BSM nemá právne účinky voči oprávnenému dáva dovolací súd do pozornosti dovolateľa ust. § 243h ods. 1. Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01.04.2017 stanovili, že ak tento zákon v § 243i až 243k neustanovuje inak, exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017. Na prejednáváný prípad tak odvolací súd aplikoval správne ustanovenia zákonného predpisu, pričom postupoval v zmysle prechodných ustanovení k úpravám účinným od 01.04.2017. Dovolací súd sa nestotožňuje s argumentáciou dovolateľa ohľadne uplatnenia novej právnej úpravy, kedy cituje právnu doktrínu, ktorá pripúšťa, aby sa pri výklade zákona zohľadnilo ustanovenie zákona, ktoré danú problematiku rieši vyslovene a jednoznačne, hoci takéto ustanovenie formálne nenadobudlo účinnosť. Výslovná aj jednoznačná bola aj predošlá právna úprava, v zmysle prechodných ustanovení ktorej odvolací súd aj správne postupoval. Nerešpektovanie zákonnej úpravy a prechodných ustanovení k nej, teda pripustenie výkladu podľa ktorého by súd aplikoval novú právnu úpravu na prípad, ktorý mal byť prejednaný podľa úpravy predchádzajúcej by znamenal porušenie právnej istoty ako aj predvídateľnosti práva.

23. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie dovolateľa nie je dôvodné a z uvedeného dôvodu preto dovolací súd dovolanie dovolateľa podľa ustanovenia § 448 zamietol.

24. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca mal plný úspech vo veci, dovolací súd mu tak priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok